

Metody evaluačního výzkumu v sociální politice a sociální práci

Cílem kurzu je

(1) prohloubit znalosti specifických interdisciplinárních výzkumných postupů v oblasti evaluace sociálních programů a politik (studiem literatury)

(2) aplikovat je na vybraných problémech a opatřeních programů sociální politiky.

Základní metodologické okruhy: využití klasických metod (statistický rozbor, survey, rozhovor, field-work), metody evaluačního výzkumu použité v různých fázích sociálního programu a politiky. K vybraným okruhům budou doktorandi zpracovávat specifickou zadanou analýzu.

Zadání:

Vypracovat vlastní projekt komplexně pojatého evaluačního výzkumu s využitím jak klasických sociologických metod, tak specifických metod evaluace sociálních programů. Projekty se mohou vztahovat k tématu doktorské disertační práce. Forma textu: žádost o finanční podporu projektu (vědecká grantová agentura apod.) Rozsah každého textu cca 20 stran.

Součástí návrhu bude také posouzení hodnotitelnosti výsledků.

Specifikace projektu

Vypracovat vlastní projekt procesní evaluace zaměřené na popis a hodnocení různých fází *implementace programů*. Projekt využije jednu z vybraných ucelených procedur evaluace implementačního procesu a autor provede zdůvodnění výběru. Například formativně rozvojová strategie počáteční fáze implementace, strategie řešení problémů, empowerment strategie, formativně rozvojová strategie zralé implementace, analýza transformace cílů, evaluace kapacity programu, analýzy implementačního deficitu, analýza zralosti a odolnosti (robustnosti) organizace programu.

Autor využije klasické metody sociálně vědního výzkumu a kombinace kvantitativních a kvalitativních metod. Součástí návrhu bude i posouzení hodnotitelnosti implementace a validity a přesnosti získaných poznatků pomocí plánovaných metod.

Předpokládaná struktura projektu:

1. Problém, jeho kontext, potřeba hodnocení a základní otázka

Problém, význam hodnocení procesu tvorby a implementace programu – **vazby na výsledky** projektu.

Formulace cíle hodnocení.

Zahrnutí hodnocení hodnotitelnosti.

Význam hodnocení v kontextu policy making.

2. Shrnutí dosavadních poznatků, další otázky k řešení

Možnosti metaevaluace daného typu programu, popis dosavadních poznatků

3. Teoretická východiska hodnocení (,programová teorie‘) a zpřesnění cíle hodnocení programového procesu

Formulace programové teorie: model změny a model akce (jednání),

4. Výzkumná otázka, dílčí otázky, hypotézy

Výzkumná otázka v rovině poznávací, v návaznosti na ní zpřesnění v rovině aplikační.

Alternativní přístupy k hodnocení problému – jiné otázky? Argumentace pro výběr nejvýznamnější otázky a vhodného zúžení otázky.

Explorace a potvrzující výzkumná strategie

5. Metodologie hodnocení: náznak operacionalizace, tvorba kritérií, vážení jednotlivých kritérií, tvorba ukazatelů, metodické výzkumné postupy, data a jejich povaha

6. Výzkumné aktivity, harmonogram

Sled – uspořádání výzkumných kroků, zhodnocení jejich náročnosti, identifikace možných zpoždění a náznak harmonogramu.

7. Předpokládaný přínos hodnocení, využití poznatků

Identifikace možností využití výsledků v procesu policy making. Možné bariéry využití a možnosti jak je překonat. Předběžná doporučení jak zacházet s výsledky.

Podmínky studia předmětu:

Odevzdání textů, jejich uznání učitelem a prezentace v semináři.

Předmět je ukončen zkouškou.

Zkouška má dvě části:

Část A (1) obhajoba projektu před komisí nebo (2) získání grantu na základě projektu.

Část B Diskuse vybraných metodologických otázek výzkumu v SPSP před komisí.

Hodnocení sociální politiky a sociální práce, evaluační výzkum (2 hodiny)

garant a vyučující: Winkler

povinná literatura:

Rossi P.H., Freeman H.E., Lipsey M.W., *Evaluation. A Systematic Approach*, 6th edition, Sage, London, 1999

Weimer D.L., Vining A.R. : *Policy Analysis. Concepts and Practice*. N.Jersey, Prentice Hall 1992.

Journal of European Social Policy. poslední ročník, vybrané stati.

Patton M.Q. *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Sage, London 3vol. 2002

Chen H.T. : *Theory-Driven Evaluation*. Sage, London 1990

Chen H.T. : *Practical Program Evaluation*. Sage, London 2005

doporučená literatura :

OECD : *Evaluating Labour Market and Social Programmes The State of Complex Art*. Paris 1991.

Deleeck H, Van den Bosch, K., De Lathouwer L. : *Poverty and the Adequacy of Social Security in the EC*. Avebury, Aldershot. 1992.

Mitchell, D. : *Income Transfers in Ten Welfare States*. Avebury Aldershot, 1991.

- Stephen Stich: The Fragmentation of Reason. Preface to a Pragmatic Theory of Cognitive Evaluation MIT press, 1993
- Dahler-Larsen P., From Programme Theory to Constructivism, *Evaluation*, vol. 7, n.3, 2001
- Davis I. C., Evaluation and Performance Management in Government, *Evaluation*, vol. 5, n.2, 1999
- Denzin N. K. and Lincoln Y. S., *Collecting and Interpreting Qualitative Materials*, Sage, London, 1998
- EC-DGV, *Guidelines for Systems of Monitoring and Evaluation of ESF Assistance in the Period 2000-2006*, July 1999
- Fitz Gibbon C.T., Lynn Lyons M., *How to Design a Program Evaluation*, Sage, London, 1991
- Gao, United States General Accounting Office, Program Evaluation and Methodology Division, *Designing Evaluations*, March 1991
- Grant D.L., *Monitoring Ongoing Programs*, Jossey Bass, San Francisco, 1978
- Gredler M. E., *Program Evaluation*, Prentice Hall, 1996
- Guba E.G., Lincoln Y.S., *Fourth Generation Evaluation*, Sage, London, 1989
- King J.A., Morris L.L., Fitz-Gibbon C.T., *How to Assess Program Implementation*, Sage, London, 1987
- Lee T.W., *Using Qualitative Methods in Organisational Research*, Sage, London, 1999
- Mark M.M., Henry G.T., Julnes G., *Evaluation. An integrated framework for understanding, guiding and improving public policies and programs*, Jossey-Bass, San Francisco, 2000
- Martin S., Sanderson I., Evaluating Public Policy Experiments: measuring outcomes, monitoring processes or managing pilots?, *Evaluation*, vol. 5, n.3, 1999
- Clegg S.R. et al. (eds.), *Handbook of Organisational Studies*, Sage, London, 1996
- OECD, *Evaluating Labour Markets and Social Programmes. The State of a Complex Art*, Ocse-Ocde, Paris, 1991
- Owen J.M., Rogers P., *Program Evaluation. Forms and Approaches*, Sage, London, 1999
- Patton M.Q., *Utilization-Focused Evaluation*, Sage, London, 1997
- Pawson R. and Tilley N., *Realistic Evaluation*, Sage, London, 1998
- Posavac E.J., Carey R.G., *Program Evaluation (Methods and Case Studies)*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, 1992
- Pressman J.L., Wildavsky A., *Implementation*, University of California Press, Berkeley, 1984
- Rubin H. & Rubin I., *Qualitative Interviewing: The Art of Hearing Data*, Sage, London, 1995
- Sanderson I., *Complexity, Evaluation and Evidence-Based Policy*, paper presented to the IV Conference of the European Evaluation Society, Lausanne, October 2000
- Schmid G., O'Reilly J., Schomann K. (eds.), *Handbook of Labour Market Policy and Evaluation*, E. Elgar, Cheltenham (UK), 1996
- Scriven M.S., *The Evaluation Thesaurus*, Thousand Oaks, CA Sage, London, 1991
- Shaw I.F., *Qualitative Evaluation*, Sage, London, 1999